

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 203.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 203.

PIK VI.

Ч. 32.

СЕРЕДА 5. СЕРПНЯ. 1914.

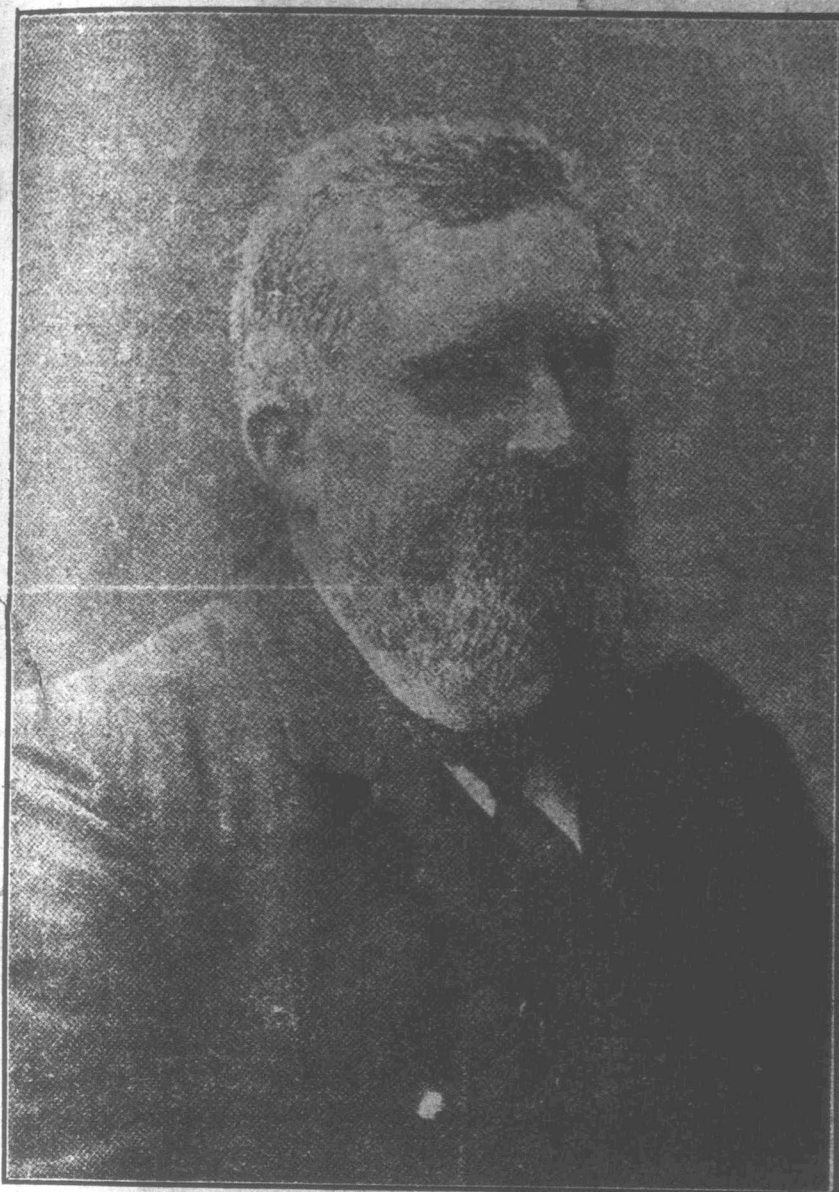
WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY AUGUST 5. 1914.

No. 32

VOL. VI.

Убийство Ж. Жореса.

Дня 31-го липня с. р. зівстав убитий в Парижі провідник соціалістичної фракції в палаті послів, Жан Жорес.

Разом з своїми товаришами сидів він в реставрації і розмовляв о надходячій війні, коли розсунулась фіранка, що заслонювала вікно, просунулась чиясь рука і вистрілила в Жореса.

Дві кулі трапили в голову, яка й відразу склонилась мертвою на стіл. Убийцю сейчас арештовано. Тіло Жореса перенесено до його мешкання, а цілий час дорогою тільки й було чути: „смерть убийкови, смерть убийкови!..“

Плакав наряд, коли довідав ся про се, що Жореса нема вже, що замовкли вже на всегда уста які мали стільки огню, стільки сили, стільки краснорічivosti.

Ридав Париж, а з ним разом кожний, в кого тільки чесне серце, хто бажав бачити правду горою.

Бо Жан Жорес був оборонцем правди, він віддав ціле своє життя на службу інтересам робітничої класи цілого світа. Сей великий борець, тому власне був дорогий не тільки робітникам французьким, але всім свідомим робітникам цілого світа.

Від року 1889, Жорес був членом французької палати послів і цілий час гордо та високо держав знання борби за робітничі права; всюди і завжди, де лише буржуазія старалась погіршити положеня угнетених, — він виступав з своїм громовим і енергічним словом.

Страйкували робітники, судили Дрейфуса, розпочалась чорна комедія російського „правосуддя“, яке бажало позірно обвинити і осудити Бейліса, — всюди Жорес виступав активно, виступав з своїм блискучим ораторським таланом і не уступав так довго, поки правда не була горою.

Але найважнішим, нащо Жорес тратив свої сили, була точка зростаючої буржуазної жадности оруженя.

Не було у оборонців мілітаризму більше страшного ворога, як Жорес.

Коли в Франції порушено питання що до продовження військової служби (щоби замість двох літ, — жовніри служили по три роки), то Жорес разом з рдугими соціалістичними послами виступив сильно проти сего законопроєкта.

Він так точно в палаті послів, як і на робітничих вічах доказував, яке то страшне зло для народа ті шалено зростаючі армії.

Тепер ми переживаємо початок загально-європейської війни, котра хто знає ще, які прибере розміри.

Коли від давна приготавлявший ся горючий матеріял в виді кльосальних армій повинен притаснути, — то тепер відняли нам сильного борця Жореса.

Рука не в силі писати, а думка вічно насуваєсь і запитуєсь себе еще і еще раз; Невже Жорес убитий, Невже нема Жореса між нами?..

Склонимо голову і вшануємо пам'ять негнотимого борця за робітничі справи, борця, котрий жигем своїм заплатив за своє бажане щастя для всіх.

Умер Жорес, але не вмерла, а живе та справа, за котру потерпів він! Убили Жореса, але не можна убити його святого діла, його святої справи!

Не можна убити розвою соціалістичного руху, не можна убити свідомости пролетаріату, котра росте, стає сильнішою, і котра може бути, дуже скоро дасть робітникови перемогу його ідей, — перемогу соціалізму!

Світлим, чистим і незабутим лишиться ся спомян о чеснім борцеві Жан Жоресі побідителям нового світа, котрий так несподівано зівстав підкошений в Парижі 31 го липня с. р.

Війна розпочалась між всіми найбільшими державами. Німеччина веде війну з Францією, Росією, Бельгією і Англією. Австрія понесла страту в посліднім нападі на Сербію. Італія є неутральною.

З днем 27 липня с. р. почались перші кроки війни Австрії з Сербією.

Коло Семендрії, 24 миль від Білгорода острілювали Сербія австрійські війська підчас переправи через Дунай. Австрійське військо відповіло стрілами з машинних карабінів. 28. липня с. р. австрійське військо заняло столицю Сербії Білгород.

Дві австрійські армії перейшли гранацію Сербії. Одна армія з Угорщини переправилась через ріку Дунай.

Убито 1000 жовнірів. Сербія знищила міст на Саві. Австрійське військо забрало в полон 3,000 Сербів. Сербії прийде на поміч Росія, Греція і Чорвогора.

ВАШІНГТОН: На случай колив Велика Британія

розпочала війну з котрою будь державою, Злучені Держави дадуть їй 100 мільонів дорярів в золоті, як воєнну підмогу.

ЛОНДОН. Велика Британія заявила, що скоро Німеччина заатакує французькі прибережні міста, — вона сейчас поспішить Франції на поміч.

ЛОНДОН, 3 серпня. 10,000 німецького війська згуртувало ся на границях Франції. В першій пограничній перепалці впало кількадесятя трупів по обох сторонах.

БЕРЛІН, 3. серпня. Без великої страти в війську, здобула німецька армія в російській Польщі місто Ченстохову.

КЕНІГСБЕРГ, 3 серпня. Російське військо переступило гбаницю Німеччини. Коло-Ногансбургру, в східних Прусах, прайшло до стрічи з військом німецьким. Двацять жовнірів згинуло по стороні російській.

РИМ, 3 серпня. Російське військо вдерало ся до Австрії через східну Галичину. Австрійська погранична сторож дала йому сильний відпір.

РИМ, 3 серпня. Італія заявила, що буде неутральною, значить, не буде брати участі в війні по ніякій стороні. Однак тогож самого дня друга телеграма подає, що Італія мобілізує свої війська. Пощо се?

АТЕНИ, 3 серпня. Сербія цофнула часть австрійського війська з Сербії.

Болгарія мобілізує свої війська, Румунія має піти сам самим слідом.

БРУКСЕЛЯ, 3 серпня. Німеччина напала нині на Бельгію. Німецьке військо дійшло вже до Віс і забрало місто Арлон.

ПАРИЖ, 3 серпня. Велика сила німецького війська ввійшла нині до Швайцарії і здобула швайцарську військову станцію при границі.

ЛОНДОН, 4. серпня. Наспіла непевна телеграма, що Німеччина виправила свою флоту на північне море, де сподієсь побити флоту російську, заки Англія стане в обороні Франції і Росії. Доносять, що страшний вогонь тревав кілька годян.

ПАРИЖ, 4 серпня. Німець

ке військо увійшло великою силою на територію Франції, та нищать все, що стрічає лише по дорозі. Головно забераз коні і рогову худобу.

ЛОНДОН, 4 серпня. Німеччина доручила Бельгії ультіматум, що коли ся не згодить ся пустити німецьке військо через свої землі, то Німеччина сейчас заберець до війни з Бельгією в Африці і забере її провінцію Бельгійське Конго.

ПАРИЖ, 4 серпня. Телеграми доносять, що Сербія побилла австрійське військо коло Семендрії. Богато австрійських жовнірів згинуло на місці, а ще більше ранених. Около 20 австрійських малих кораблів пробувало переїхати через ріку Саву і дістатись до Сербії, але ані разу їм не вдало ся.

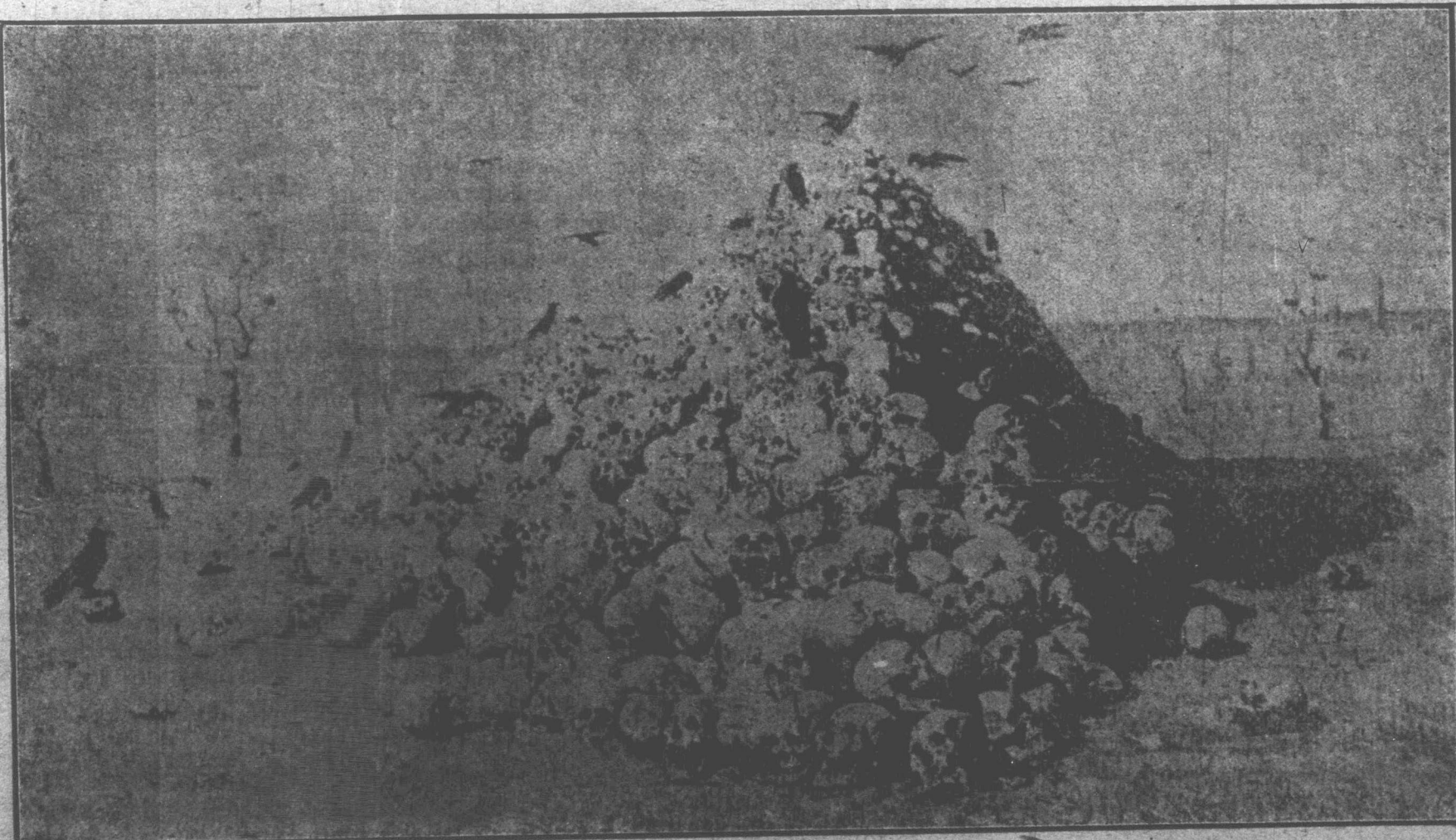
БЕРЛІН, 4. серпня. Німецьке військо забрало в російській Польщі всі желізничні до свого розпорядження. Російське військо подало ся назад. Незабаром Варшава буде в руках Німеччини, яка тоді спрямує всі свої сили на Петербург.

Німецьке військо здобуло знова три міста в російській Польщі, всего 95 миль від Варшави.

ЛОНДОН, 4. серпня. Англія виповіла війну Німеччині, іза порушення неутральности Бельгії. Сподіють ся страшної різни на морю між сами обома державами.

ПАРИЖ, 5 серпня. Війна на морю між Німеччиною а Англією в повнім ході. Як доносять послідні телеграми, Німеччина втратила в першій огни аж три воєнні кораблі.

Овочі війни.

ROBOTCHYJ NAROD

(THE WORKING PEOPLE)

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Mn.
Subscription \$2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Робочий Народ, одинокі соц. дем. часопис для цілої Америки; она одна дає те знаня, яке повинен мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на світі, то читай все „Робочий Народ“

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него є:

"ROBOTCHYJ NAROD"

Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg, Man.

„Українці а царославні“

Від давна вже інтересувалась я, і хотілось мені побачити своїх, руских, без різниці на акцент, т. є. явдіки они не походили, чи то Українці чи Великороси. Зату-жило серце за своєю рідною мовою, позаяк, мені є близькі: руска мова, мова матери, і українська мова, мова мого старого батька, котрий в горю та нужді сьпі-вав мені українські пісні, а — слези дрібні котились по його старечім зморщенім лиці, та по українських буй-них усах...

„Ой воли мої полові,
Чомуж ви не орете?
Ой літа мої молоді,
Чомуж ви марно йдете?“ —

ридав, милий, хотій вже слабій голос мого батька, а я, як дитина, слухувалась зрозуміти причину, зворушення і тихих слів зболілого серця старого батька, та цілувала, цілувала щокі і очі, і мокрі уси мого рідного, бідно-го батька!... Много води утекло з того часу... і много научило мене жити, і тут я зрозуміла велику правду: Пісня батька, се правда жалоба зболілого серця на гірку долю, і ся пісня сьпіває ся в різних мовах, і вводи з однаковим горем, всіми угнетеними і виску-ваними. Зрозуміла я і те, що угнетателями, бувають не лише ті, котрі говорять чужою нам мовою, але і ті бу-вають кровопийцями, паразитами і сімачами темряви, котрі говорять нам рідною українською чи рускою мовою, і котрі сьпівають, або з любовію слухають укр. чи руск. пісень, в яких відчуває ся так много муки, го-ря...

У всіх сторонах, краях і націях, люди розділились на дві ворожі протилежні класи: угнетателів-ка-піталістів і — угнетених рабів, котрі через свою несвідомість не мають доступу до кращого справедливого життя. Піанала я ту велику правду, і відгоді стали мені близькими і рідними всі вискувані раби, без різниці

якою мовою они до мене не говорили-б. А багаті крово-жадні капіталісти зі своїми поєпаками-попами кричали та кричать де лише можуть за: „вітчину“, патріотизм“, „націоналізм“!

Вони проклинають і звальвають Поляків, Німців, Жидів. Вони в різних народних бідностях обвиняють раз „Англічку“ то „Француза“, (зломив голову!) то „богочинних“ „безбожних“ соціалістів. Дал-ше зрозуміла я, що все популярсь і перемінялось і що треба самій над сям застановитись та переоцінити всі старі цінности: Хто, і що нищить життя робочого наро-ду? Приїхала я до Альберти вже досвідчена переконана-ми. Російське правительство дало мені несподівану ласку: мене русскую, котра не уквала, не убяла, по-садили і потримали 3 роки і 3 місяці в тюрмі, виню-ючи засуд р о с с и й с ь к о г о с у д а. Р о с с и й с ь к і закони, зауважили велику збродню р у с с ь к о г о ч о л о -віка: Збрати бідних русских людей і говорити їм о правдивій причині їх темноти, голоду і хорі-б, які є наслідками голоду-нужди. Така була моя ви-на. Я говорила на трох мовях, в русській мові з русскими мужиками і моя бесіда стала виступлен-ням? проти русскої землі! Вийшовши на волю, я отримала порою русскої, р а б с ь к о ї з е м л і, і поїхала до вільної Канади. Живу по приказу великого пана конеч-ности. Дістаю кавалок хліба ручною працею, і усеє свободний час посвещаю на читаня, і кореспонденцію, бо се оданок дороги до заїзвання ся з людьми і їх широким духовим житєм. Однак язучило серце за рід-ними звуками рідної мови, і я поїхала до Едмонтону, де десятки тисяч Українців та много русских робітників наводять ся з русских сіл. Серце горіло желанєм побачити ся з ними, і з’організувати їх горячим, правдивим сло-вом тут, де називає ся вільний край, де є свобода слова, з’єднати їх для великої борби угнетених рабів, а угне-тателями-капіталістами.

Найперше я купила собі рускої едмонтонської газети: „Рус. Голос“ і „Но-вини“. Ах, що зі мною діялось коли прочтала ті газети! Я заслабла і так мені було неначе підчас бурі на філях океана, і се мучило мене без кінця!... Я не вірила своїм очам: Як? Бувший соціаліст видає консервативну, на-ціональну бізнес-газету „Новини“? „Новини“ в погані мішанині української і англійської мови, кричить о інтересах українського народу, а любові до вітчизни, і яв-но, очевидно, служить лише як знаряд консервативній, шарті котрі без різниці нації і мови, наймають себе за гроші і інші вигоди та поклоняють ся підло капіталіст-ам Канади, не розбираючи їх роду, ні племен, ні мови? Чим красують ся і спалити „Новини“?

Рекаміями в покрученій українській мові. Кому потрібні всі ті рекамі? Не вже робітникам Укра-їнцям? О, ні! То кричать капіталісти Канади, одурюючи темних людей безвідглаголюю брехнею, та заманоючи їх в свої офіси. От, кілька слів із подібної рекамі поміще-ної в „Новинах“ з дня 10-го марта 1914: „Чи мало є таких (розуміє ся не наших,) що тому 15 літ дав за-лоту марних п’ятьдесять або сто доларів, а явні ї і за-сто т і с я ч не хоче продати“!

І цює подібного друкує ся в газеті підчас коли, сотки агентів, спекуляторів земельних розійшлись, котрі виснажили українського робітника продажею фармів з послідного цента, підчас коли тисячі Українців стогнуть від ударів голоду, а ті, котрі чудом дістали роботу, тер-

пять нечуване збитковань ся та насмішкя працююча-ців, добродітелів! От прам: за 11 днів роботи від сходу до заходу сонця, робітники на желіз. дорозі коло Ред-Дір, Альта. по всяким обрахунку дістали по. \$3 і 92/100 кожний! Таких случайєв є тисячі і ще гірших. Ну, отсе тих робітників газета „Новини“ і от як она папсе-є „Хто за молоду гуляє, лямпартує, пускає зароблені гро-ші по готелях і пулрумах, того на старість чекає шпиталь і солома!“ Але де ті шпиталь та солома? Ми ж так не ма-ємо безплатних шпиталів для старих в Канаді, ані без-платних пріютів взагалі, а є лише оден пріют і вихід в прикрого положеня темного робітника: смерть!

Хтож підтримує фанатично затоплену в патріотизмі, газету „Новини“?

Хто оілачує брехню залюдняців, робітничих інтересів?

Помимо партійних грошей консервативної капіталістичної шайки грабительів робітничої класи, на про-кормленє „Новин“ йдуть гроші темних мас, котрих де-магогі із бувших соціалістів, як тітій заманоють солод-ким, милозвучним українським словом, пригадуючи на-шим темним Українцям, терпінє веньки-України. А люди темні, не розбарюють ся, о що кому в дійстві розходять ся, куцують брехню-газету, читають рід-не слово, і по крайній темноті не можуть зрозуміти їх гви-лих, для робітників шкідливих намірів, задурманюючи тих одивил, котрі оубудили ся (заслєб не безперестан-не затрюванє патріотизмом) тоді коли з жолудка вї-тер віє і смерть заглядає до очей. Така газета як „Новини“ старанно закриває одинокі правду: Всі угне-тені робітники всіх націй — є собі рідними, близьки-ми людьми, великої рідниц — класи беручої ся проти капіталістів всіх краєв, без різниці, якою солодкою мо-вою вони нас не обдурювалиб.

Газета „Новини“ не є народною українською, а є органом інтернаціонального капітала, в украї-нській мові, доступним для темних мас, незважучи на-шої мови і через те дістають ся в сіті загродах від-дерів „націоналістів“! В Едмонтоні редагує ся газета т. зв. „Русский Голос“ орган Українців, називаючих ся брех „москвофілами“! Шож се за бруд? Не належалоб єв навіть згадувати о тій шматі, але чи темний нарід зро-зуміє мовчавість взглядом такої гвилі як „Русский Го-лос“? Эсли я замовкну, то они се пояснят собі безвєку, або вірок в те, що їх гвилі „Рус. Голос“ є добра, а котру ми всі русскі вигнанці, вигнані царским прав-ительством, називаємо „царославієм“, або відділом русских „чорноостенців“, на шпальтах „Рус. Голос“, друкує ся вибачайте за слово! — тьм, що знавний чорноостенець, лідер погромчиків і убєд граф Бобринский, не є нічим иншим як героєм москво-філів, великий чоловік з шайки...

Дальше все є ясным без слів. Розуміє ся, головни-ми агентами „царославія“ є підлі царопоклонничи-поши, православні лопи! В Едмонтоні ви можете купи-ти православні календарі, а навіть портрети православ-ного кровопийця руск. царя! Ви дивуетесь? Се факт! Пор-трети короноваого оєла, гнобителя України в Росії, продають ся Українцям в Канаді, якби благодателя-царя, отца народа! А мовь в якій друкує ся „Рус. Го-лос“? Эсли справедливо оєудити, то такою мовою не говорить ніхто в світі. Защиитають люди: Чи ті па-рославні и москвофіли беруть яку участь в Канаді в полі-

ЕВГЕН ГУЦАЙЛО.

Звідки взяв ся чоловік?

Малий вимок з дерева зявля.

Певно лучало ся так на нашій землі, що вода в деяких місцях висихала і риби гинули. Деякі риби ховали ся в намулі і сьпак так в жатю помагали й собі, нім підступила вдруге вода. Але в наму-лі лучало ся ім таке, що вони час від часу хлипнули воздуха без води. Такі випадки довели до сього, що риба, хдипаючи не з власної охоти воздух, відироваджувала його в свій міхур. Міхур той черероблював воздух, як йому того треба було і розпро-ваджував його по крови. От із сього міху-ра з часом виторили ся легкі, зразу як по-міч в прикрім положеню, а відтак вже раз на все. Через те вийшли з риб нові сотворіня, котрі мали зяви і легкі. Були у воді, то ди-хали зявами, виходили на сушу, то дихали легкими. І досі живуть такі звірки. Вони називають ся дволишні, а я вольму одно-го представника з них, так званого яд-р а к а. Він живе в африканських озерах, в полудневій Америці і в Австралії. Не тре-ба думати, що він лиш одан вийшов з риб. Ні, вийшло багато родів, але всі вони, хоч як там різнились від себе, то мали те спільне, що були дволишними. Ще крас-шим представником дволишних є риба барамунда. Живе в Австралії. Давно

жила і в Европі. Доростає до двох метрів довжини. Живить ся ростинами, а разом з ростинами з’їдає слимаків і хробаків. Ди-виться на неї: От риба собі, лиш плавки в неї вузькі і довгі та мяси-сті. Живе у воді, а часом, вилаєять з води і ходять по трави та пасеть ся. Спо-лошили ви її, а вона напружує свої мя-свисті плавки, підпираєть ся ними та чим скорше ні то біжить ні то поведе до берега та шубовьт в воду. Цікава риба. В неї перемінна ся міхур в одно легке і ним вона віддихає на суші, а у воді віддихає зявами. Барамунді краще жити, чам ядракови. Яд-драк, наколи висхне вода, лізе в намулі місяцями чекає на нову воду. Барамунд-сьоного не треба. Вона сама йде на сушу за поживою; з власної волі покидає воду. Я-драк і барамунда стоять вже вичше від тиравки, від піскоглода і від пажоря. Ти-равка ледви висха від хробака, бо мала хорду, струну хребтну, піскоглід вже мав плівку замість хорди і з той плівки мав бути хребет. пажора вже мав хрищковатий хребет і чашку, а барамунда вже мав те все та ще і одно легке, а в додатку такі чотари мясні плавки, котрими і пливає і ходить.

Чоловік в лоні матери точно повторює той самий розвиток хребта, легких і сер-ця, як тиравка, піскоглід, пажора та бар-амунда. Наколи бо чоловік не мав зяви, то ще можна заперечити його рибяче дідьч-тво, рибячих предків однаковож ті зяви в лоні матери, а рівночасно і легкі з зявами

та ще такі киктики, що ніби плавки (бо рук та ніг щє нема, а лиш киктики), кон-че наруготє людину з барамундою. Від барамунди вже близько до таких звірів, котрі лиш в молодім віці мають зя-ви і живуть у воді, а дорослі мають легкі і живуть на суші. Такими вже є наша жа-ба. Молоденькою вона є пуголовицею, має зяви, не має ніг лиш хвіст. Старшою не має зяви, а легкі, не має хвоста, а ара-у лиш передні а відтак задні ноги.

Чи ми малиби бути і жабою? О, се вже ні! Жаба се бічна галузка в родовім дереві. Певно такі риби, як барамунда, як були старшими, не мали охоти сидіти у воді, а все сиділи на землі, бо тут було багато по-живи. Йшли до води лиш тоді, коли несла-ячка на нове покоління. Ту охоту сидіти не суші одідачили їх покоління, а через те, що все помагали собі мясистими плавками, поволи виторили ся з плавк ноги, як ось є у ящурів. Ящурі то ще не ящірки. В лісах по багнах жє я щур ж о в о р о к а т и й. Він в молодості живе у воді, віддихає зявами а відтак за-трачує зяви, дістає легкі і жє на землі. Між ящурями є такі, що все живуть на су-ші, а ніколи у воді. Між рибами а ящура-ми є багато таких переходових родів, що тут нема що сумніяти ся про їх походже-вє. Я забув сказати передше, що є риби, котрі не лише ходять але і літають.

Та ще від ящур далеко до чоловіка. Ящурі були колись найвищими звірами,

тичнім життє? А в погоні за кори-зумами сю правд-у в руках, будучи слово: лібералам корінити Жидів „шайки“! Кот-рів, темні задум-ували із шкіль сво-одного побилі і ст-ство Альберти є „ліберали“; від-тавляла Англіка в на опозицію Рус-колектн. Тоді Фл-рів на ліцитації, після сеї розпра-тра просьвітл-ліб-тімату“: Слуха-ні, то ми спрехо-дуючих виборах-ції! Вийл побояв прочатав лібера-вони мають бути царославних — Ш-Альберти, В Едм-дра, поставили, го-шому рускому п-ками людьми в К-царославна? Рос-капіталістів! — лаби противного і така газета не п-бунту для убійст-редаговано „Рус-са так: Эслиб пре-ли читати по рус-бунтуючи темних не позволлял ви-прецінь не лише-ся від заповіди Х-є лібералами — сьять участь лібер-парляменті. Ох! і крутилаєсь, ненач-ривтєсь, в тих пом-воздухом — стра-та додає духа, то-країнців „Робочий своїм товаришам-німи братами, ко-зачиттьє націона-Тому після вла-дістають ся в „лі-націоналістів — посвєтятьо служат-всіх націй, котра-ненависти межє-треба, котру вони-уприамнеєя собі є-са: Зєднання всіх-лику могутчу орга-веде робітників в-тію, котра має на

Клювінець в пісок. Цілий поє-рота має зяби, а з-ки, Горюжка, хоч-кільцями, як їжа-Іть від клювінця-плавк, яєць не с-іх вже у фалді її-вона вже більша-кістяки їх своякі-ють, показуть св-дять від ящурів, але у них ще нем-мають шід черво-корм для дитий. С-воно ніби так: в-сєавки, там є рід-поживний, подіб-піт облизувать мо-Клювінцеві чи г-закинути звичай-з них вєші звірі.

Вже горюжка торбу і не має пл-яєць. Але у всіх-ходова кишка, ві-ний з половим пр-ром в один прові-те-ж у горбачів, д-кловилє ся, є ті д-клювінця і горю-ві, як у ящурів а

